

1922. augusztus 1.

gyógyosmentiklői város és zsidó hitk. Előjáróságától:

Állászat.

Ökös pályázatot hirdet a zsidó elemi népi- és tanítónői állásra: állásra pályázhatnak olyan nők a héber nyelvet mint a képzési okleveleik az írásnyelvvel is használni

Állásra pályázóktól pedig képzésükön kívül zsidó nyelvet is tudni tanítani.

Hitel- és okmány-másolatok: augusztus 15-ig fizetési ével alulírott elnökséghez

Gyógyosmentiklői 1922.

Gottlieb Mihály, hitk. elnök.

lux. DAC's. a. romana tu-MAPP

rdet kereskedelmi és gyakorlattal bíró etői állásra,

hatnak olyan egyé- rlegképes főköny- t is ellátni képesek. fizetési feltételek lölésével a gyár oz f. hó 31-ig nyuj- atu-Mare, Gradina Radio 2578.

n Blue

ékítő illatos, tinta, kalaplakk minden r süveges, szalagos s árgitó, garantált legolcsóbb ár.

észeti gyár, Cluj, Cluj, Telefon 12-97. engedmény. 1295

ahivatalnok, ki a nden ágában jár- belépésre felvete- Judovis Simon Huedin (Bánffy- 4300-1

akarépénztár Rt.

iei (Máramaros-sziget) itva 1898. zam 114-111. Máramaros-itakarak. vétele és eladása. zól a bel- és külföld bár- nyósebb feltételek mellett. asabb kamatláb mellett 6k lezártitólása és ipari financirozása. 1378

apesti

óczy-ut 6. és 1276

ieni

trasse 27. számu gy a darabárú, omány forgalmat arország és Austria özött

15 napi

— kötbér kikö- tt — sikerül olitanunk. áridő mellett vál- et cseh és olasz anyok.

Testvérek

zállítási vállalat, a Unirif 26. Mare Rimanczi-u. 12 Dunapart. k: Bruck, Hegyes- lnök, Biharkeresztes- gyán, Biharpüspöki.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop. — Brassai-utca 10.

az Uj Kelet telefonjai

Szerkesztőség ----- 277
Kiadóhivatal ----- 344
Nyomda ----- 379
Héber osztály ----- 485
E. N. Sz. ----- 555

Kéziratok kizárólag szerkesztőségnek címez- nek. — Kéziratokat nem adjuk vissza és nem öriz- hetünk meg

V. évfolyam, 168. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ab 7

Lejár
Hermann Goldschmidt ur

1071
2211

I. Wolfzeile 11

Wien

Félévre ----- 220 lei
Negyedévre ----- 120 lei
Egy hónapra -----
Egy szám -----
Egy év -----
Cseh
Egy hónap -----
Egy év -----
Jugoszláviaon
Egy hónapra ----- 20 dina.
Egy év ----- 1 dina.

UJ KELET

MAJLISZES KÖZLET

A zsidó néphez!

Huszonöt esztendővel ezelőtt az első cionista világkongresszus, a Cionista szervezet részére a következő programot és célt állította fel:

„A cionizmus célja, hogy a zsidó nép számára, közjogilag biztosított otthon teremtse, Palesztinában.”

1922. évi július 24-én, 5682. évi Tamuz 28-án, a népszövetség tanácsa egyhangu határozattal elismerte a zsidó nép jogát, hogy Palesztinában fölépítse nemzeti otthonát és kötelezte a mandatárius hatalmat, hogy a Balfour-deklarációt valósítsa meg.

Ebben a nemzetközi jogi aktusban, mely a zsidó népre és a nemzetek közösségére egyaránt annyira fontos, a bázeli programban megalkotott politikai cél beteljesült.

Emellett a pillanattól kezdve a zsidó nép összességére az a hatalmas és főlemelő feladat hárul, hogy a zsidó nemzeti otthon fölépítését a maga erejéből véghez vigye a saját javára, az Ország boldogságára, de az Ország nemzsidó lakosságának jólétére, valamint az egész emberiség javára is.

A zsidó nép képviselőjéül „Jewish Agency” név alatt, melynek feladata, hogy a zsidó nép erejét erre a feladatra egyesítse és hasznosítsa, — a cionista világszervezet ismertette el.

A mandátum 4. §-a így hangzik:

„Egy megfelelő zsidó népképviselőt, (Jewish Agency) mint közjogi testület elismertessék, melynek feladata, hogy Palesztina kormányával azokban a gazdasági, szociális és egyéb ügyekben, melyek a zsidó nemzeti otthon fölépítését és Palesztina zsidó lakosságának érdekeit érintik, tanáccsal és tettekkel együtt működ- jék és — fontartva a kormány ellenőrzését — az ország fejleszté- sében segítsen és részt vegyen.

Ezen képviselőtől, mindaddig, amíg szervezete és alapszabá- lyai a mandatárius véleményével megállapnak a Cionista szerve- zet ismertessék el. A cionista szervezet jogosult, hogy brit öfel- sége kormányával egyetértően lépéseket tegyen az iránt, hogy mindazoknak a zsidóknak közreműködését biztosítsa, akik hajlan- dók a zsidó nemzeti otthon fölépítésében segíteni.”

Zsidók! Nagy és felelősséggel teljes feladat hárult ránk: Ebben az órában mindannyiatok felé száll a felhívás: Csatlakozzatok a cionista szerve- zethez, melyet az az őszinte kívánság tölt el, hogy az összes zsidó erőket egyesítse Erec-Iszrael fölépítésének szent munkájára. Ezt a nagy művet az egész zsidóság közös munkájának kell teljessé tenni.

Cionisták! Felsőlítottunk benneteket, hogy azt a négy hetet, mely a cio- nista világszervezet évi konfereciájától elválaszt bennünket, minden erőtok legvégső megfeszítésére használjátok fel Tettek és áldozatok mutassák, hogy a mandátumelismerés nagy pillanata a cionistákat készen találta.

A cionista világszervezet évi konferenciája, mely az első cionista világ- kongresszus 25 ik évfordulóján fog egybegyülni, kifejezésre fogja juttatni a cionista szervezet akaratt, hogy a zsidó nép minden élő erejét egyesítse az egész zsidóság közös nagy művében.

Gyűjtsetek össze minden erőtoket, szerezetek új híveket a cionista eszmének és adjátok meg vezetőségteknek az eszközöket a cionista szerve- zet fentartására és kiépítésére, hirdessétek soraitokban és minden zsidó rétegben a mandátumakciót, melynek keresztülvitelére az egész zsidósághoz szól a felhívás, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítése hatalmas lépésekben halad- jon előre.

Cionisták! Bizunk a ti lelkesedétekben, bizunk kötelességérzéstekben, szervezeti és politikai megértésetekben, munkátok komolyságában és tetteitek gyorsaságában.

Zsidók! Munkát, áldozatot, tetteket!

A cionista világszervezet vezetősége nevében

Chaim Weizmann,
a cionista vezetőség elnöke.

Nachum Szokolov,
a cionista szervezet elnöke.

volt ilyen jelleme és hazafia Görög- országnak.

Konstantin nagy fába vágta a fejszéjét. A kisázsiai hadjáratot már a tavaly megindította. Már-már mint Macedóniai Sándor Kisázsia uraként tért haza, heroldjai már hírül is ad- ták, hogy a konok kis Angora, a török nacionalizmus fészke, kapitul- ált neki, de az utolsó pillanatban megjelent az ördögös Kemál kemé- ny csapatával és a szovjettől kap- tott fegyverével és Konstantin tá- bernokait döntő mód megverte. Any- nyira, hogy a görög katonák, akik ép tizesztendeje, hogy állandóan haro- ban állanak, ott hagytak csapat-pa-

pot, ágyut, gépfegyvert és trént és szaladtak haza Görögországba. Mi- után már otthon voltak, Konstantin mit tehetett egyebet? A hadjáratot befejezettnek nyilvánította és meg- engedte, hogy a katonák visszatérje- nek békés tűzhelyeikhez. De a ta- valyi kudarc nem józanította ki Konstantint, nem is józaníthatta ki, mert ő mindent erre az egy kártyára tett fel: győzni! Diplomáciailag is igyekezett előkészíteni a háborút, állítólag az angolokkal sikerült is suba alatt megegyeznie; de hogy ez a megegyezés megtörtént, kétséges. A franciák tudvalevően nyíltan Ke- málékat támogatták. Az ügy ma-

gyarazata Anglia és Franciaország közeli érdekelletéin nyugod- dott, de ezek az ellentétek ép a közelmúltban elintéződtek, amikor a népszövetség ratifikálta az angolok és a franciák közeli érdekelleté- maikat. Ilyen körülmények között Kon- stantin pucosot tervezett, gondolván, ha Konstantinápolyt egyszer elfog- lalta, a nagyhatalmak a bevégzett tényeknek behódolnak, annális inkább, mert Kemálék szovjetbarát- ságuk miatt nem rokonszenvesek nyugaton. Ugy fest a helyzet, hogy Konstantin megint súlyosan tévedett. Harrington, Konstantinápoly brit parancsnoka próklamációjában ki- jelenti, hogy a város semlegességét a végsőig védeni fogja és hogy ennek az angol szónak nagyobb sulya legyen, Maitából el is in- dultak már az angol hadihajók az első szárazföldi csapatokkal. Hogy pedig az árnyalata se férjen a gya- nuhoz, Csataldzsához, a balkáni há- boruból hírhedtté vált demarkációs vonalhoz francia csapatokat küld, tar- tóztassák ők fel a görög hadosztályo- kat. A hírek, amelyek a konstanti- nápolyi eseményekről érkeztek, el- lentétesek. A görög csapatok állí- tólag már átlépték a demarkációs vonalat és indulnak Konstantinápoly ellen. A görög diplomácia pedig a nagyhatalmaknál tapasztalt elutasító magatartásra megfújja a takarodót, hogy Görögország csak Szmirna el- len folytatja hadműveletét és nem Konstantinápoly ellen. Minden ki- fog derülni a közeli órákban. Le- het, hogy a küzdelem Konstanti- nápolyért már meg is indult, meg- lehet, hogy a görögök Kemállal is ott fognak megütközni a város falai alatt. Mert Kemál is aspirál Kon- stantinápolyra és valamelyes joga neki is csak van a török főváros- hoz. Nem lehetetlen, hogy Konstan- tin elhamarkodott lépése a helyzetet Kemál pása nacionalistái javára ér- lelik. Megtörténhet, hogy a veszély pillanatában Angora és Konstanti- nápoly összefog és az antant ezt a fait accomplit fogja respektálni.

Nincsićs külügyminiszter Jugoszlávia és az utódállamok viszonyáról

— Az Uj Kelet bolgrádi tudósítójától —

Nincsićs jugoszláv külügyminiszter a parlamentben érdekes exposé mondott Jugoszlávia külpolitikájáról. Nincsićs Jugoszlávia és az utódállamok viszonyáról a következőket mondotta:

— Magyarországgal való viszonyunk nem a legjobb. Mi békés politikát folytattunk mindeddig, de sajnos, a magyar kormány részéről nem tapasztaltuk ugyanezt a törekvést. A Magyarországon élő jugoszlávok állandó atrocitásoknak vannak kitéve, több ízben megtörtént, hogy az SHS állam képviselőit is tettelegesen inzultálták anélkül, hogy a magyar kormány emiatt a legminimálisabb elégtételt is szolgáltatva volna. Ennek következtében egészen természetes, hogy a jugoszláv kormány retorziókkal él. Magyarországra nézve ez a politika csak ártalmas lehet és a mi közvéleményünk nagyon gyakran felteszi a kérdést: vajjon mire vezet ez?

— Romániára vonatkozólag kijelentem, hogy egyike a legjobb szövetségeseinknek. Külpolitikánk egy és ugyan- abban az irányban halad és az állandó barátság jelleget öltötte magára. Most vannak a román-jugoszláv határkiigazi-

tás utolsó momentumai és a kezében levő jelentések alapján megjegyezhetem, hogy azok a legsimábban haladnak. Belgrádban és Bukarestben meg vannak győződve arról, hogy a két állam egymásra van utalva és a jövőben vállvetve fogja közös érdekeit megvédeni. Ami Csehszlovákiával való viszonyunkat illeti, az az eddigi szoros barátság bázisán nyugszik. Valószínű, hogy már a közeljövőben a két állam tárgyalásokat fog folytatni a defenzív katonai egyezmény meghosszabbításáról. A tárgyalásokat Csehszlovákiában fogjuk folytatni. Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia és Lengyelország közös érdeke, hogy a békeszerződések által teremtetett állapotot megszilárdítsa. A négy állam, amely a háború alatt közös célokért küzdött, jelenlegi nemzetközi helyzetével nagy befolyást tud gyakorolni a nagyantant körében is, amelyek napról-napra nagyobb bizalommal viseltetnek a kisantanttal szemben.

A Hakoah romániai mérkőzései

A bécsi zsidó csapat nagy győzelme a csernovitz Makkabin és Polonián

— Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától —

Cernovitz, július 30. A bécsi bajnokság második helyezettjének, a nemzetközi viszonylatban is kitűnő hír névnek örvendő Hakoah zsidó sportegyesület labdarúgócsapatának romániai szereplését lázas érdeklődéssel várta nemcsak Bukovina és fővárosának, Cernovitznak tekintélyes és kitűnően megszervezett zsidósága, de hihetetlenül nagymértékű kíváncsiságot váltott ki szakkörökben, a bukovinai sportársadalom tagjai között is.

A Hakoah július 26-án este érkezett meg Bukovina fővárosába, a megváltozott érkezési időpont azonban legkevésbé sem befolyásolta azt a nagy lelkesedést, amellyel a cernovitz zsidóság és a sportársadalom ausztriai testvéreit várta. A Hakoah többször kényeztetéssel volt kénytelen tartani Sayatinban, a lengyel határon, miután a csapat tagjainak utálevéle hiányosan volt kiállítva. Amidőn Cernovitzban elterjedt annak a híre, hogy a Hakoah a lengyel-román határon vesztegel és nem juthat be Ghioa-Voda romániai állomásra, a cernovitz zsidó konzulátus táviratilag intézkedett, hogy a kitűnő bécsi sportemberek zavartalanul folytathassák utjukat. Este kilenc órakor hatalmas tömeg leikes Heddad Hakoah! üdvözléssel köszöntötte a bécsi vendégeket. A csapatot Baar Artur, a Hakoah alelnöke és futballszakosztályának vezetője, továbbá Fleischer és Pisk labdarúgószakosztályi tagok kísérték el romániai turájára. A Hakoah következő játékosai érkeztek meg Cernovitzba: Daldig kapus, Scheier és Trummer hátvédek, Guttman (a budapesti MTK válogatott-jelölt centerhalfja), Pollak és Drucker fedezetek, Molnár Frigyes, a KKASE és később a KEAC népszerű játékosa; a csatársort pedig Grünfeld, Häusler, Nemes Grünwald, Katz, Slutski és Hess játékosok képviselték. Gansl, a híres csatár a legutóbbi bajnoki mérkőzésen szenvedett sérülése következtében nem vehetett részt a romániai turán.

Az első mérkőzés

Július 29-én mintegy ötezer néző viharos ovációja közben lépett a Hakoah a cernovitz Makkabi zsidó sportegyesület impozáns pályájára. Baar Arthur a Hakoah nevében meleg szavakkal üdvözölte a cernovitz zsidó testvéregyesületet és a zsidó szolidaritás és a bensőséges sportbarátság jeléül átnyújtotta a Hakoah művészi aranyhímzéssel díszített kék-fehér selyemzászlóját. A Makkabi nevében Schindler mér-

Németország nem hajlandó a teljes jóvátételt kifizetni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, augusztus 1. A német kormány a francia jegyzékére a választ ma este adja át. A válasz elutasító lesz. Németország nem tud negyvenmillió aranymárkát fizetni. Ennek alapján megismétli az első jegyzékben foglalt kérdését, hogy a jóvátételi kifizetések havi részleteit tízmillió aranymárkára szállítsák le, majd rámutat a francia kormány módszerére, amely nem szolgálja az építés munkáját.

Poincaré elutasítja a német „taktikáját”

Páris, augusztus 1. Poincaré jegyzékét intézett a párisi német nagykövethoz, amelyben kijelenti, hogy a francia kormány elutasítja a németek július 14-iki jegyzékében kért engedményeket és követeli az 1920 július 10-iki egyezmény szigorú végrehajtását. Franciaország tiltakozik a németek szisztematikus késedelme ellen a szövetségesekkel szemben fennálló adósságaik elismerését és fizetését illetően és amennyiben a kört garanciákat nem kapná meg, akkor a sürgős rendszabályokat fogja alkalmazni.

Páris, augusztus 1. Egy francia lap írja, Poincarénak az a szándéka, hogy a szövetségesek tanácsában ő terjeszse elő a pénzügyi szanalási tervet. Ha ez nem esatlakozna, vagy pedig Németország non possumusa kétségtelenné válik, hogy eltökélt szándéka, a legrövidebb idő alatt a szankciókra fog áttérni.

Wirth fenyegetőzik

Berlin, augusztus 1. A kancellárhoz közelálló centrárt lapja megállapítja, hogy a német kormányknak nincsenek eszközei arra, hogy a féltelen francia imperializmusnak korlátot szabhasson. Németország mégsem akar öngyilkosságot elkövetni. Ha Franciaország nem enged álláspontjából, a kancellár azaz a gondolatot foglalkozik, hogy feladja eddigi engedékeny politikáját.

nők, a cernovitz zsidó sportegyesület elnöke köszöntötte meg az üdvözlést. Hálával emlékezett meg arról a nagyjelentőségű miszióról, amelyet a Hakoah már egy évvel ezelőtt Cernovitzban a zsidó sport érdekében kifejtett és amelynek eredményeként a Makkabi saját sporttelepén láthatja a bukovinai zsidó sport uttörő második is vendégül. A kölcsönös háromszoros Heddad! köszöntés után Nagy Lajos kolozsvári szövetségi bíró sipjére hatalmas tempóban indul meg a játékok. A Hakoah gyönyörű összjátékkal ellenfele kapujához nyomul fel, a védelem kornert vét, a sarokrugásból Grünwald ideális fejjel már a második percben megszerzi az első gólt, amelyet frenetikus tapsal jutalmazott a nagyszámú közönség. A Hakoah az óramű pontosságával dolgozik, Guttman és Molnár kifogástalan labdaosztogatása a 17-ik percben Grünwald révén újabb gólt eredményez. Az erős iramot a Makkabi nem bírja tartani és így a Hakoah nyolc perc alatt Häusler, Hess és Grünwald révén a 20-ik, 22-ik és 25-ik percekben újabb gólokat ér el. A félidő 5:0 eredménnyel végződik. A Hakoah ekkor gyönyörű iskolajátékot produkál és a további gólok elérését nem forszirozza.

A második félidőben a Makkabi szép kombinációval támadást intéz és az 5-ik percben Picker szép lövése eredményeként első góljához jut, amelyet a 9-ik percben Kliegl Vilmos második gólja követ. A két gól meglepi a Hakoah, energikus offenzívát indít és a 28-ik percben

A tiznapos ultimátum előtt

Berlin, július 31. A mai minisztertanács megszövegezi a francia jegyzékre adandó választ, amelyet mindenesetre a tiznapos ultimátum lejártá előtt elküldenek.

A köztársaság védelme

Berlin, július 31. A szövetségtagok jóváhagyta a köztársaság védelméről szóló törvény alapján felállítandó bíróság létesítéséről szóló rendeletet.

Ujra Facta

Róma, augusztus 1. Orlando elhárította a kormányalakítást megbízást. A király de Nicolai magához kéri és hosszabb ideig tárgyalta a helyzetről. Hir szerint Faola kap megbízást kormányalakításra.

Turati volt szocialistavezér az olasz királynál

Róma, augusztus 1. Turati szocialistavezér kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audiencia egy óra hosszat tartott. Az extrémista szocialisták nem hajlandók a polgári pártokkal együttműködni. Az „Avanti” mai számában kijelenti, hogy Turati és társai már nem tekinthetik magukat a szocialista párt tagjainak.

Hatvan békeszónok

London, augusztus 1. A nemzetközi békekongresszus tegnapi tüntetésén tizenkét emelvényről hatvan szónok beszélt a tömeghez. A szónokok egyhangúsan követelték Németország azonnali felvételét a népszövetségbe.

Sulyosbodott az amerikai sztrájk

New York, aug. 1. A vasutas-sztrájkban a helyzet sulyosbodott. A szakszervezetek vezetői visszautasították Harding közvetítését s így a sztrájk változatlanul tovább tart. A kormány a vasutagazgatást kormányközvegekre bízta.

Häuslernek sikerül a hatodik góllal juttatni a Hakoah. Változatos mezőnyjátékkal ért véget a mérkőzés, amelynek befejezésekor a közönség újlag meleg ovációkban részesítette a bécsi zsidó csapatot.

Az ünnepség második napja

Július 30-án a bukovinai bajnokcsapat, a lengyel Polonia volt a Hakoah ellenfele. A bécsi csapat könnyen és hatalmas gólarányban győzött második ellenfelén is. Az első félidő góljait a következő sorrendben estek: 4. perc Nemes, 24. perc Grünwald, 27. perc Nemes, 34. perc Grünwald, 41. és 45. percben Nemes. A félidő eredménye 6:0 volt. A második félidő 10., 13. és 15. perceiben Grünwald, Häusler és Nemes rugják a további gólokat. Az elbizakodott védelem mellett a Polonia csatársora két ízben is kedvező gólhelyzethez jut, azonban Micinski II. és Dobrovolski, valamint Burat lövései célt tévesztettek. A Hakoah második mérkőzése, amelyet szintén Nagy Lajos kolozsvári bíró vezetett, 9:0 (6:0) eredménnyel végződött. A Hakoah gyönyörű játékának hatása alatt a mintegy tizenkétezer főnyi közönség percekig tartó tombolással rétt hucsut a pályáról távozó bécsi zsidó csapatától, kitűnő centercsatárát, Nemet pedig a vállán vitte a tömeg öltözőjébe.

A mérkőzés után a Tonbayhalle kulturosarnokban estélyt rendeztek a bécsi csapat tisztelőire. A felkösztöntök és üdvözlések egész légiójával ünnepezték a bécsi zsidó csapat játékosait és vezetőit.

Az a művészi játék, kiforrott

labdatechnika, zsonglörökét megszégyenítő és angol professzionista csapatoknak diszére váló játéka, amelyet a Hakoah legényesége nyújtott, sohaig felejtethetlen marad Bukovina sporttörténetében.

Nagy Lajos.

Bethlen az ellenzék ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, augusztus 1. A magyar miniszterelnök régen ígért nagy beszéde tegnap hangzott el. Ez a beszéd 1919 őszére emlékeztet: szélső, visszautasító, sőt fenyegető hang miandaki ellen, aki nincs megelégedve a kurzus kormányval. A „nagy” beszédben nyoma sincs a józan belátásnak és a nagyvonalú elképzelésnek.

Bethlen beszédében figyelmeztette a szocialistákat, hogy a Marx féle ortodoxia az egész világon revizóra kerül. Ajánlja, hogy a szélsőséges elemektől mielőbb szabaduljanak meg. Tudja, hogy Garamit szeretnék visszahozni, tényleg nem volt bolsevista és a kommunizmus bukásakor amidőn Bécsben vele tárgyalta a polgári pártok és a szocialisták leendő együttműködéséről, becsületes embernek tartott. De Garami később lapot indított, melyben alaptalanul és igazságtalanul sokszor megvádolta Magyarországot és ami fontosabb ennél, Garami kezét fogott olyan államokkal, melyek ellenségesek Magyarországgal és; biztatta őket Magyarországot területének hosszabb megszállására. (Nagy mozgás a szocialistáknál)

Felkiáltások: Adatokat kérünk! Bethlen: Nem akarunk Coriolanusokat nevelni és így nincs akadály, hogy hazajöjjenek, azok, akik nem bünszók. Jöjjenek haza, akik tudják, hogy nem vár rájuk ügyész. A szocialisták követelik, hogy nyissuk ki a börtönök ajtaját, mert már csak kisbűnszók vannak bezárva.

A kivételes hatalom azonban nem magyar specialitás, mert egész Középeurópában fennáll. A szervezkedés kérdéséről annyit mond, hogy nem hajlandó hozzájárulni, hogy a vasutasok szakszervezeti alapon szervekedjenek. Ezután a liberálisok kritikájára tér át. Polemizál Rassayval és kijelenti, hogy a magyar választójog aránylag több polgárt ruházott fel, mint Franciaország és Anglia. A Rassay-féle kizsákdapárt Budapesten szerzett mandátumaival olyan távol áll a kizsákdapárttól, mint Makó Jeruzsálemtől. Rassayék liberálisomusa közönséges radikálizmus, ami forradalmosítja a polgári társadalom kis-exisztenciáit és polgári közöny alatt szociáldemokrata ideológiát áru. A radikálisokat az országösszeomlásában nagyobb bűn terheli, mint a szocialistákat.

Felkiáltások! Nem igaz! Dama-gógia!

Bethlen! A radikálizmus nem magyar tulajdó fakadt és ha sikerülne újból feltámasztani, nemzeti álaroban áruhá újra ugyanazt a mérget, amely a nemzet testét-lelkét 1918-ban már megmérgezte. Áttér ezután a keresztény ellenzék kifogásaira. Andrássy szerint a kormány forradalmi alapon áll. A kormány 1920. I. t. alapján áll, melynek létesítésében Andrássy és Apponyi is résztvettek és amely a királykérdés elintézését későbbre kívánja halasztani. A detronizáció és királypuccs következménye volt és ha ez forradalmi alap, akkor a békeszerződés aláírása haza áruhá.

Bethlen beszédét az egységes párt megtapsolta.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám.
Lakások tapétázását vállaljuk.

Megnyit a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. 1847
Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombok. Kitűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 401290.

Braun Sa
Beregasszara
net. Levelot
körül — és
Palesztina ma
mából üdv é
zsidóságnak
ért nyomtata
ionen Kolo
slovákiai B
vanak akik
sög es k
mindannyian
kület. De az
mon, hogy z
ügye sokat
sat és egy
meg becsn.
találhatunk
külözhető g
egyéb eszék
gyűjteni. . .
Palesztinába
epítés nagy
beszövegni,
Braun Sza
zen, hogy
gyűjtése és
rátust venn
kerülne, m
doigok meg
amért min
Salamonnak
szására.

De van
mely így h
ie, hogy pe
alkalmával
hatnék, vis
ban, arány
tudok hoz
földmi akar
sz, hogy a
köré szór
és erőszá
id góket p
manukánk
sárvhez me
dők, az or
vár: adját
először, b
szamba, né
tam, idege
belém kap
adói akaro
többet edo
gondolt: e
rek a to
neki, hogy
ilyen zsidó
mellyel Br
hozánk,
zsidó testv
tinaimand
és abból s
tetek is v
üdv és
zsidóknak.

— Ba
elt ennek
dik bele
késul hi
született
tinára va
Biblia er
alkozott
politikus
szempont
litikába,
portjánál,
lenfil és
szövegeve
közömbö
szilárdul
lápontok
sz elmul
sebesi üg
kivánság
hangot t
retné, ha
család ot
mellett f
vészhju
egy dara
szanszra.
felénk. C
rael fejlé
szenvedé
munka é
élvezik r
Balfour r
függjön
ban. Ez

Braun Salamonnak...

Braun Salamonnak, a csehszlovákiai Beregszászra üdvözlés és szerető köszönet. Levelét irt hozzánk — egy a sok közül — és levelét így kezdte: „A Palesztina mandátum ratifikálása alkalmából üdv és mazl tőv az egész világ zsidóságának!... Mégis: nem ez az, amiért nyomtatásban akarok felelni néki, innen Kolozsvárról, odaát a csehszlovákiai Beregszászra. Hiszen sokan vannak akik irak és nagyvessző betegségek és közöttünk, zsidók között: mindannyian ilyenformán kezdik leveleiket. De azt írja nekünk Braun Salamon, hogy Zsidóország ujjaépítésének ügye sokat foglalkoztatta gondolkodását és egy egységes terv érelődött meg benne. Minden zsidó családnál találhatunk föléletes tárgyakat, néleből készíthető gépeket, szerszámokat és egyéb eszközöket: ezeket össze kell gyűjteni... és természetben kiküldeni Palesztinába... Hadd szolgálják az ujjaépítés nagy művét. Én azonban sietek leköszönni, hogy nem értek egyet Braun Salamon tervével. Én úgy értem, hogy ezeknek a dolgoknak összegyűjtése és kiszállítása nagyobb apparátust venne igénybe, több költségre kerülne, mint amennyit a begyűjtött dolgok megérnek. És nem is ez az amiért mindenáron irni akarok Braun Salamonnak, kereskedő embernek Beregszászra.

De van a levelének egy mondata mely így hangzik: „Tudom magamról is, hogy például egy esetleges gyűjtés alkalmával csak csekély áldozatot hozhatnék, viszont természetben holmikban, aránytalanul nagyobb áldozatot tudok hozni.“ Ez az a mondat amiért felelni akarok a levélre. Mert úgy van az, hogy alig volt még zsidó, aki a szóra szóra meg ne tartá volna szívét everszénységét. De hiszen és nagy munka: idigoket próbára tőv munka a mi munkánk: a jótörő-ajtórá és szivőttől-nyitáshoz menni a serkentő szóval: zsidók, az ország, a ti földetek segítségére van: adjatok. Most történt meg velem először, hogy egy zsidó állott az utamba, nem is ismerem, soha is látam, idegen országban él, de szavával belém kapaszkodott és azt mondja: én adni akarok. Az egy Braun Salamon többet adott, mint amennyire maga is gondolt: erőt adott nekünk és idegeneknek a további munkára. És örülünk neki, hogy Szlovákiában is vannak ilyen zsidók. Mi azt az üdvözítő szót, melyel Braun Salamon köszöntött bennünket, visszaadjuk csehszlovákiai zsidó testvéreinknek de így: a palesztinai-mandátum ratifikálása alkalmából és abból az alkalomból, hogy ti közöttetek is vannak már ilyen emberek: üdv és mazl tőv a csehszlovákiai zsidóknak. (g. j.)

— Balfour. Ahol zsidók élnek, ott ennek a lórdnak a képe rajzolódik bele a lelkebe. Szívósan és mákszal hirdette ő, a született angol született zsidókkal szemben Palesztinára való jogunkat. Előbb mint a Biblia eredetiben való ismerője foglalkozott a zsidósággal, utóbb mint politikus elméleti és humanitárius szempontjait bekapcsolta abba a politikába, mely a zsidók egy kis csoportjánál, a cionistáknál félreérthetetlenül és elhomályosíthatatlanul lezárógozva. És minden akadályon át, közbűbösség és támadások ellenére szilárdul ragaszkodott a cionista álláspontához, amelyet győzelemre vitt az elmúlt héten. Dr. Meyer karánsebesi ügyvéd egy hozzánk intézett kívánsága megérdemli, hogy visszahangot találjon zsidó körökben. Szeretné, ha Balfour képe minden zsidó családnál otthonában nagypapának képe mellett függne. A nyitottbajszu, művészjeu ősz angol politikus képerő egy darab történet, a zsidó reneszánszra való emlékezés sugározna felénk. Őt áldjuk, amikor Erec Jiszrael fejlődéséről hírt kapunk, őt, ha szenvedő testvéreink nagy tömegei a munka és nyugodt élet boldogágát élvezik majd az új országban. Balfour képe valóban kell, hogy ott függjön minden zsidó családnál szobájában. Ez a mi kívánságunk is.

A csataldzsaí görög csapatok átlépték a demarciós vonalat

Konstantinápoly, aug. 1. (Rador.) A Csataldzsa irányában koncentrált görög csapatok átlépték a demarkációs vonalat és előnyomulnak Konstantinápoly felé. Sarpy francia tábornok ma a görögök elé utazott, mint parlamentaire.

Elfojtom!
Konstantinápoly, aug. 1. Harrington tábornok, a szövetséges haderők főparancsnoka kommunikált telt közlé, amelyben kijelenti, hogy elfojt minden kísérletet, mely a rend megbotássa, vagy a megszállt területek semlegességének megsértésére irányul.

Konstantinápoly angol parancsnoka ellenállásra készül

Konstantinápoly, augusztus 1. Harrington tábornok, a megszálló szövetséges csapatok főparancsnoka proklamációt bocsátott ki arra a hírre, hogy a görögök meg akarják szállni Konstantinápolyt. Harrington kijelenti, hogy ha kell, erővel is szorba fog szállni minden olyan kísérlettel, mely a megszállt terület semlegességét meg akarná sérteni. E proklamáció mely hatást gyakorolt Athénben.

Hír francia-görög ütközetről

London, augusztus 1. A „Times“ közli, hogy a Konstantinápolyban elterjedt hír szerint francia és görög katonaság megütközött. E hír alaptalannak bizonyult. Kétségtelen, hogy a görög csapatok átszállítást Ársziába a Boszporuson keresztül megkezdtek. Konstantinápolyi jelentések szerint a kecalista kormány kijelentette, ha a görög csapatok átlépjék a csataldzsaí vonalat, akkor ők is Konstantinápoly ellen vonulnak.

Kemal pasa a főváros segítségére siet

Konstantinápoly, július 31. A görög készülődések nagy izgalmat keltek, állítólag a görög kormány Kemal pasához is ultimátumot intéz, amelyben Konstantinápoly megszállásával fenyegetőzik. Kemal elhatározta, hogy seregével Konstantinápoly védelmére siet, ha a görögök átlépnék a csataldzsaí határt.

Máltából csapatok mennek Konstantinápolyba

London, augusztus 1. (Rador.) A Reuter jelenti, hogy Máltából csapatokat szállítottak Konstantinápolyba.

A szövjet tiltakozik

London, aug. 1. A szövjetkormány jegyzékét küldött Londonba, amelyben a görög flottának a Földete tengerezen való operációi ellen tiltakozik.

A franciák védik Csataldzsaí

Konstantinápoly, augusztus 1. (Havas.) A szövetséges csapatok főparancsnoka elrendelte, hogy a Csataldzsa-vonalat francia csapatok szállják meg, hogy így megakadályozzák a görögöknek Konstantinápoly ellen való esetleges előnyomulását.

Görögország felhatalmazást kért

Athén, július 31. Görögország londoni, párisi és római képviselői jegyzékét nyújtották át akkreditált kormányaikhoz, amelyben felhatalmazást kérnek Konstantinápoly elfoglalására. A szövetségesek negatív választ adtak.

A görög diplomácia letagadja a manővert

Az angol kormány megnyugtató híreket kapott Athénből. Baltavis görög külügyminiszter a francia, angol és olasz követeknek egy jegyzékét nyújtott át, melyben kijelentette, hogy a görög haderők a szövetséges

Dr. Meller, az Unionea Evreilor Pamanteni képviselője emelkedett szóléssra.

— Ha máig voltak is cionisták és anticionisták, mátol kezdve csak az a zsidó lehet anticionista, aki rosszakaratu. Aki meg akar róla győződni, milyen határtalan lelkesedéssel és kitartással küzd a zsidóság országa felépítéséért, menjen ki Palesztinába és nézze meg a kolóniákat.

Dr. Weizberg az Unionea bukaresti helyicsoportja nevében beszélt.

— Ha akad ma a fővárosban zsidó, aki ne vallaná magát cionistának, nea hiszem el róla, hogy ereiben zsidó vér folyik. — Vonatunk hosszú késés után megérkezett. Elég volt a várakozástól, ülünk fel rá és térünk vissza országunkba.

Dr. Korngren, a lengyelországi cionista szervezet delegátusa azzal kezdte beszédét, hogy épen Varsóból való elutazása előtt készültek a lengyel fővárosban megünnepelni a mandátum ratifikálását.

— Nezem kötslességszerűen ide kellett jőnem — mondotta Korngren — és mert látom a határtalan lelkesedést, megállapítom: nincsen lengyel cionizmus, angol cionizmus, vagy amerikai cionizmus, hanem csak egyetlen cionizmus van: a zsidó cionizmus, a világ összes zsidóinak cionizmusa. Nem talállok szavakat, amelyekkel megköszönjem Balfour lórdnak, Lloyd George-nak és Churchill gyarmatügyi miniszternek azt, amit a zsidóságért tettek. Ne felejtsek el azonban ezek a nagy államférfiak, hogy nincs az a népszövetségi tanács, vagy más hatalom a világon, amely vissza tudná fizetni nekünk azt, amit Mózes a Sion hegyén adott a világnak: az etikát és az egy Isten hitét. Ma Ezra és Nehemia útjait járjuk, de sietnünk kell, megkésztünk és nagy munka vár ránk.

Eután Siiberbus, a bukovinai cionisták kiküldöttje beszélt, majd Horia Carp tartott nagyhatású beszédet, amelyben a zsidóságot a Keren Hajjessódra és Keren Kajemetre figyelmeztette. Sochmann rabbi a beszarabiai Mizrachi nevében méltatja a mandátum ratifikálásának nagy jelentőségét. Kimutatta, hogy a vallásos zsidóság soha nem szűnt meg hinni a zsidó nép és a Szentföld jövőjében. Glanmann a beszarabiai „Hechalut“ kiküldöttje azt mondta, hogy nem is beszélni, de osekledni kell arról, mert sok a kötelessége a zsidóságnak önmagával szemben és sokkal tartozik országának.

Ugyanabban az időben, amikor a nagyteremben ezek a beszédek elhangzottak, az udvaron és az utcán is szónoki emelvényeket rögtönöztek és egymásután több szónok ismertette a nap jelentőségét. Mindhárom helyen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a ratifikálás tényét lelkesedéssel üdvözlik, köszönetet fejtenek ki Balfour lórdnak és az angol kormánynak, valamint a népszövetségi tanácsnak és felszólítják a zsidó népet, tegyen meg mindent az ország felépítésére. Újbol hatalmas tapsorkán, éljenzés és a hatalmas tömeg a Hatikva élénklése közben vonult végig a főváros főbb utvonalaín.

— Felszínre került régiségek. Athénből jelentik: Az ugynevezett Themistokles fal mellett a legújabb ásátások az értékes régiségek egész tömegeit hozták felszínre. Csedás mellszobrokat találtak mindjárt az ásátás első napjaiban, később mélyebbre hatolva hatalmas márványtombón egész szokatlan módon festett hépekre bukkantak. A régészek megállapították, hogy a kép konturjait valami hegyes eszközzel kirajzolták előbb és a kontúrok között lévő sikot befestették. Úl alakot ábrázol a kép, amelyről meglehetően állapítani, hogy a rendes időszámítás előtti hatodik évszázad második feléből való. A művet Endoios hírneves szobrász alkotta. Azt hiszik, hogy a kép vagy Paszkratostiranus', vagy valamelyik fiát, Hippiait vagy Hipparachit ábrázolja. Abból, hogy a kép jórésze össze van karcolva, következtetnek a tiranus képére. Régi szokás volt ugyanis a klasszikus népeknél, hogy a gyűlölt uralkodók képeit és szobraít megsemmisítették.

hatalmak hozzájárulása nélkül nem fognak behatolni a semleges zónába.

A londoni görög követ tegnap egy hírlapírónak kijelentette, hogy nézete szerint a legutóbbi görög jegyzék csak Szmirnára vonatkozik és érthetetlen híresztelés az, mintha a görögök támadást terveznének Konstantinápoly ellen. A görög követ kijelentése szerint a görögök nem fognak olyat tenoi, ami őkét a szövetségesekkel viszályba hozhatná.

A „Temps“ írja: A francia kormány felfojása szerint a görögöknek Konstantinápoly ellen nem szabad támadniok és szükség esetén tervüket erőszakkal kell megakadályozni. Az olasz kormány ugyanezt az álláspontot vallja.

Nagy zsidó miting Bukarestben a mandátum ratifikálásának ünneplésére

— Az Uj Kelet bukaresti tudósítójától —

A palesztinai mandátum ratifikálásának megünnepelésére Bukarest zsidó lakossága tegnap grandiózus népgyűlést tartott, amelyhez hasonló tüntetés a román fővárosban még nem volt. A gyűlést a Tomis nagytermébe hívták egybe, de a hatalmas helyiség csaknem bizonyult és tízezrekre menő tömeg szorult ki az udvarra és az utcára. Már a kora reggeli órákban a zuhogó eső ellenére hatalmas tömegek hóm-polygtek a Tomis felé leirhatatlan lelkesedéssel.

Délelőtt tíz órakor a regéti cionista szervezet vezetősége a vidéki és a külföldi delegátusokkal együtt elhelyezkedett az elnöki emelvényen. Az elnök percekig nem tudott szóhoz jutni, a tömeg lelkesen tapsolt és orkányszerűen zongt a „heddad“ és „mazl tőv“. A Hatikva élénklése után Bernhard elnök nyitotta meg az ülést.

— Amit Herzl sóvárgott — mondotta — ime beteljesedett. A világ összes népei biztosítják a zsidó nép évezredes álmát: a zsidó nemzeti otthon: a Palesztinában megteremtett zsidó egységet.

Dr. Steinhard, a bukaresti zsidó hitközség elnöke köszönte meg a magtianteltetést, hogy a gyűlésre meghívták. A következőket mondta:

— Nagyon tév-dnek, akik azt hiszik, hogy a román állampolgárság és a Palesztina szeretet összeférhellenek. Jó román állampolgár vagyok, — mondta — a főváros hitközségének elnöke — de ez nem akadályoz meg abban, hogy rajongó zsidó nacionalista ne legyek. Felhívom a romániai zsidóságot, tegye meg kötelességét öshazájával szemben, amintbogy a bukaresti hitközség is jó példával fog előljárni.

Ujra kapható

Fényes Samu mélységesen zsidó regénye

Jidli első változása

Ára 33 lei

Uj Kelet könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

שלום עליכם ל' ברין שלום אש
Regények és drámák eredeti zsargonban kaphatók a

„Safruth“
könyvkereskedésben, Cluj, West-selényi M. és Szép-utca sarok.
1 könyv ára 25—60 lei.
4319-1

árólag kaphatók:
Tsa, Timisoara
(Kossuth Lajos-u.)
szám. 1365
sát vállaljuk.

szám. 1347
telefon 401290.

HIREK

— A közlekedésügyi miniszter Kolozsváron. Mo-ion közlekedésügyi miniszter ma délelőtt meglátogatta a kolozsvári CFR üzletvezetőségét, ahol Hosszu János igazgató előterjesztéseit meghallgatta. Az igazgató a költségvetésnek a kolozsvári üzletvezetőségre vonatkozó ügyeit terjesztette elő. Szóba került a tisztviselők helyzete is, amelynek szanálása államérdék. A miniszter készséggel megígérte, hogy a bajokat tanulmány tárgyává teszi és lehetőleg orvosolni fogja.

— A közítségviselők kongresszusa. Bukarestből jelentik: Az állami tisztviselők augusztus 6-iki kongresszusának elnöpiján a tisztviselők vezetői bizalmas értekezletet fognak tartani, amelyen az elnökség beszámol a királynak a kolozsvári kongresszus memorandumára adott válaszáról. A kongresszusra utazó tisztviselők egyébként 75 százalékos vasúti kedvezményben részesülnek.

— A közoktatás reformja elkészült. Bukaresti tudósítónk jelenti: A közoktatásügyi reformot előkészítő bizottság Anghelescu közoktatásügyi miniszter vezetésével már elkészítette a reformjavaslatot. A tervezet az elemi iskolákban hét évben állapítja meg a tanítást ama gyermekek számára, akik nem mennek középiskolába. A felsőbb osztályokban praktikus tárgyakban való kiképzésre fektetik majd a fősúlyt. E célból a tanítók külön kurzusokat fognak végezni.

— Joint-szubvenció a lengyelországi Tarbut iskoláknak. Varsóból táviratozza a J. C. B.: Dr. Magnes, az amerikai Joint Lengyelországba kiküldött képviselője, varsói tartózkodása alkalmával megvizsgálta a varsói Tarbut szervezet által fenntartott héber elemi és munkásiskolákat. Dr. Magnes kijelentette, hogy a Joint állandó szubvencióban fogja részesíteni a Joint iskolákat.

— Litvánia elismerése. Kovnából jelentik: A külügyminisztérium sürgöny útján értesült arról, hogy a szövetségesek Litvániát de jure is elismerték. A litván sejm egyik utolsó ülésén Koppel rabbinus képviselő zsidó nyelven tartott hosszú beszédben követelte a halálbüntetés eltörlését. Dr. Solovejskij a zsidó frakció nevében követelte a zsidó minisztérium kérdésének napirendre való tűzését. Javaslatát azonban a szociáldemokraták hevesen ellenezték, abból az okból, mert egy zsidó minisztérium felállítása sértene a lengyeleket, a fehér oroszok és a németek érdekeit. Solovejskij javaslata a szavazás során kisebbségben maradt.

— Pozsonyi cionisták az angol konzulnál. Pozsonytól jelentik: A Palesztina-mandátum ratifikálása alkalmával a cionista és miszrahista szervezetek és a Palesztina-hivatal megbízásából dr. Sipos Leó és dr. Steiner Szigfrid megjelentek az angol konzulnál. A látogatás egytálatl tisztelgés is volt Smaobanes konzulnál, aki hivatalát most foglalta el. Az üdvözlő beszédet dr. Steiner tartott angol nyelven. A konzul válaszában hangsúlyozta, hogy a cionista tervek megvalósulásának politikai akadályai a ratifikálással elhárultak.

— Visszaesés a Nemzeti Alapra való gyűjtések körül. A Nemzeti Alap hági központja kimutatást közöl a tavalyi és idei gyűjtésekről. Az összehasonlítás az egész vonalon jelentékeny visszaesést mutat majdnem minden országban. A tavalyi 61 400 sterlingnyi gyűjtéssel szemben ezidén 36 700 font sterlinget gyűjtöttek, körülbelül negyven százalékkal kevesebbet. Az Egyesült Államokban ezidén 6746 font sterling gyűlt össze, szemben a tavalyi 7647 font sterlinggel. Anglia 5166 font sterlinget gyűjtött, míg tavaly 5282 font sterling volt az összeggyűjtött adományok összege. Jelentős csökkenést mutat a mezopotámiai zsidók gyűjtése. Itt 1921-ben 10 140 font sterling jött össze, szemben az idei 4605 font sterlinggel. Magában Erec Jisselben azon-

Bűnömet vallom

Nagy bűnömet: mult harminc évetem Boosássa meg tizenhat éved nékem S csudákra táruit álmos kék szemed.

Csókodnak csókjaim ne fájjanak: Boosássa meg harapni pattant szájad Az én keserves, fáradt szájamat.

Mert nők zabláján törtem így meg én, Hejszoltak és lassan belétörődtem, S lettem bukott, fáradt csóku legény.

Sok volt, — vagy nem volt tavaszom csupán: Mult csókjaim, tán nem is voltak csókok, Csak tetibe lázuít vágy, a csók után.

Óh ifjuság: bukás öltől ölig És újakezdés s újra nemtalálás, Amíg hit és ajak belétörök.

S hogy lassan már belétörött a szám, S unctian mentem, merre zablám hajtott, Nem vágatón, csak ócitalan-lazán:

Mosollyal most utamba áll s regyog Tizenhat éved, kék szemed s a szájad, — És én: a harminc éven túl vagyok.

Óh, bűnök büne. Harminc évetem Boosássa meg tizenhat éved nékem, S csudákra táruit éhes kék szemed.

Csókodnak csókjaim ne fájjanak: Boosássa meg, harapni pattant szájad, Az én keserves, fáradt szájamat.

Gizskalay János

ban tavaly kevesebb volt az adományok összege mint ezidén. Tavaly ugyanis 1629 font sterlinget gyűjtöttek, ezidén már 2341 re rugott a gyűjtési összeg. Ausztrália zsidósága csak néhány fontnyi gyűjtési különbséget mutat fel; tavaly 1428, ezidén 1453 font sterling volt a gyűjtés eredménye. Németország — nyilván állandóan súlyosodó valutája miatt — jelen ékeny különbséget mutat a tavalyihoz képest. Tavaly 3572 font sterling gyűlt össze, ezidén már csak 1240.

— Egy bolgár bandavezér vége. Szófiából jelentik: A napokban Debele környékén megtalálták Macnev Péter hírhedt anarchista és bandavezér holttestét. A holttest egy árokban fektült és nem lehetett megállapítani, erőszakos, vagy természetes halállal halt-e meg a hírhedt haramia. Macnev tanítónak indult, de már mint deák anarchista tanokat hirdetett és mintán minden iskolából felforgató gondolkodása és ocselkedetei miatt kizárták, felfegyverkezett anarchista bandát szervezett és valóságos réme lett a gadag lakoságnak és a hatóságoknak, amelyek hiába igyekeztek ártalmatlanná tenni. A bolgár kormány katonai expedíciókat szerelt fel Macnev ellen de soha nem sikerült őt elfogni. Legtöbbször Gabrovo mellett tanyázott, ahol a gyárosok és a város gadgajai rendszeres sereget fizettek a bandának, csak azért, hogy békét hagyjon nekik. Másfél évvel ezelőtt Macnev és bandája valamelyik Gabrovo melletti erdőben tanyázott, amikor bolgár lovasság rajtuk ütött. A banda és a katonaság között heves harc fejlődött ki, amely azonban a lovasság megfutamodásával végződött. Tavaly Macnevet sikerült egy nagyobb csendőrszázadnak elfognia. A Tirnava felé vezető uton azonban hirtelen husz állig felfegyverkezett férfi rohanta meg a csendőröket, akik Macnevet kiszabadították. Azt hiszik, hogy a bandában egyenletlenség ütött ki és Macnev ellenpártja a vezért megölte.

— A cseh középiskolák reformja. A népnevelésügyi minisztérium az 1922-23. tanévben Prágában két reáliskolában újítást léptet életbe, kísérletként a középiskolák reformjának keresztülvitelére. Az újítás abban áll, hogy a négy alsó osztályban csakis él nyelvket tanítanak kötelező tantárgyként és a diákság az ötödik osztálytól kezdve választhat aközött: a humaniorákat vagy pedig a reáliákat óhajtja tanulni. Az ötödik osztálytól kezdve az iskola két külön részre oszlanék. Az új középiskolák minden egyes osztályában kötelező lesz a kézimunka tanulása.

— Petőfi-ünnep Segesváron. Segesvárról jelentik: Petőfi születésének századik évfordulója alkalmával nagy ünnepséget rendeztek itt, amelyen körülbelül tízezer ember jelent meg. Az ünnepséget Dózsza Endre, az erdélyi irodalmi társaság elnöke nyitotta meg. Goga Oatavián táviratban küldött üdvözlőt. A Magyar Tudományos Akadémiát és a Kisf. ludy-társaságot Szabolcska Mihály, a hatóságokat Prescurea János küllői prefektus képviselte. Az ünnepségen megjelent Lupas dr. egyetemi tanár, a kiváló Petőfi-kutató. Az ünnepélyen Benedek Elek tartott felvilágosítást. Az irodalmi matinén dr. Paál Árpád mélyenjáró emlékbeszéde kellett nagy hatást. Nyíró József Petőfi lelkiéletéről beszélt. Reményik Sándor alkalmi költeményt szavalt, N. Tessitori Néra gyönyörűen interpretált néhány Petőfi-verset. Az ünnepséget vacsora zárta be.

— Riporter mint gyorsíró. Londonból jelentik: A „Daily Mail” című újság a következő bejelentést teszi a legkomolyabb formában: Nem áll megf. léső számban jármű rendelkezésünkre. Az események azonban szinte kergelik egymást a városban, mi tehát egész eredeti módját tálaltuk ki annak, hogy munkatársaink bárhova eljussanak. Az az ur, aki tudó iást akar horni lapunknak, teállit a legelső postahivatalhoz, gyors áruként felvéteti magát, lenérik és a sulya után jóró bélyeg kifizetése után, amelyről perze nyugtát kap, felugrik olyan gyorsíró szállító autóra, amely abba az irányba megy, ahol munkatársunknak dolga akad. Így dolgoznak mi — írja a „Daily Mail” — de ezt nem azért írjuk meg, hogy a többi lapok is példát vegyenek rólunk, hanem hogy a publikum lássa, milyen áldozatségek és leleményesek vagyunk, amikor az olvasók kíváncsisága kielégítéséről van szó.

— A Palesztina-mandátum ratifikálásának első praktikus eredménye. Jeruzsálemből jelentik: Megbízható forrásból értesülünk, hogy a palesztinai kormány a Palesztina-mandátum jóváhagyásának híre után azonnal intézkedéseket tett egy palesztinai államkölcson felvételére. Az államkölcson a legközelebbi időben már kiírják.

— Százezer dollár az oroszországi zsidó kolóniák részére. New-yorkból táviratozzák: Az amerikai Joint százezer dollár értékű vetőmagot és gazdasági eszközöket küldött az oroszországi zsidó kolóniák részére.

— Egy bányász milliós öröksége. Párisból jelentik: A francia lapok sokat írnak mostanában a Monsban élő Gallez bányász esetéről. Gallez egyik távoli rokona husz évvel ezelőtt Kanadába vándorolt és azóta semmit nem hallottt magáról. Nemrégiben meghalt, közvetlen örökösök hátrahagyása nélkül. Vagyona csakély néhánymillió font sterlingre rug, amelyet Franciaországban élő rokonaira hagyott. A végrendeletben Gallez számára tízmillió frankot hagyatkozottt Amikor a hatóságok a jó hírt tudtára adák Gallez házaspárnak, a családfo a legkétségteljesab állapotban volt. Epen az elő 6 napon boosátottak el a bányá kötelékéből betegége miatt. Szakszervezete alig nyujthatott neki annyit, hogy kenyérre jusson kilenc apró gyermekének Gallez másnap azonban már a bányá tulajdonosaival tárgyal és meg akarja venni a bányá részvényeinek egy nagy kontingensét.

— A szerencsétlőz gombostű. Prágában sok évvel ezelőtt egy kisfiú ment az utcán az iskolába. Az utca szemetjében észrevett egy gombostűt, fölemelte, megtörölte és a kabájába szúrta. A jelenet meglátta egy idősebb ur és úgy gondolta, hogy ennek a fiúnak nyilvánvalóan kitűnő tulajdonságai vannak. Szereti a rendet, takarékos és értelmes. Magához vette a fiút. Feleivelte, örökbe fogadta s később cégének vezetését bízta reá. Husz év múlva meghalt a gadag jötevő s a fiuból sokszoros milliomos lett. A szerencsés ember egyszer zsebreteit egy ötvenezer koronás csekket és elment régi tanítójához.

— Tanító ur, önnék kössörhstem a szerencsém, ne utasítsa vissza tehát ezt a csekélységet! — így szólta a régi tanítvány s átadta a csekket.

A tanító rendkívül meghatódott. — De hát — kiáltott fel csodálkozva — ekkora eredménye lett volna az én nevelésemnek?

— No, nem egészen! — válaszolt a milliomos. — De, ha azon a bizonyos napon nem szedem fel az utcáról azt a gombostűt, amelyet a tanító ur székébe akartam elhelyezni, akkor sohasem vittem volna ennyire.

— Jidli első változása. Fényes Samu Jidlije a tragikus zsidó sorsot viseli magán: fájo megkülönböztetést és megsegényítő bélyegét. De a zsidó szenvedést legyüri a zsidó öntudat és a zsidósághoz való ragaszkodás. Mélyégesen zsidó írás ez a regény, korokat átfogó ciklusnak az első kötete. Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályától (Cluj, str. Baron L. Pop 10.) Ara 33 lei. A pénz előzetes beküldésénél portómentesen küldjük a könyvet.

— Cáfolták a beszarábiai papok lázadását. Bukarestből jelentik: Kisebbségi határozottan cáfolják a beszarábiai papok lázadásáról és Ghurie patriarka menekü éseről elterjedt híreket.

— Amundsen újból az északi sarkra indul. Berlinből jelentik: Amundsen a 76-6 évre halasztotta északsarki expedícióját.

— Dr. Stern Vilmos külföldi utjáról hazaérkezett. — Professzor dr. Veress Ferenc hazaérkezett.

Egy perfekt magyar-német gép- és gyorsíró vagy gyorsíró legmagasabb fizetéssel azonnali belépésre felvétetik. Dick Jakob és Fia cégénél.

Uj! Megnyilt Uj!
Clujon a Bolyai-utcában
ROSMANN MIHÁLY
szücsmühelye
ahol minden e szakmába való munkát legújabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl.
1387

Tavaszi újdonságok! Női, gyermek harisnya, keztü és rövidaru nagy választékban érkezett
Fischeln & Spitz
rövid és kötött áru üzletbe Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (Mátyás király-tér) 29. Bánffy-palota. 1382

ame

Vérváddal

Borzalmas a poeri zsidó személynek hatal pedig igazi zsidó teleni meg a és hazát védő iadított a zsidó a lekellen egy A vallásvédele

ki akarja a foglalni a zsidóság négyő A terror-böket Német zsidóságot a kényszeritett

A liga az Németországgt rítette a zsidó nem tetőtt nyujtott elég zsidókat ki pénzre tette hagyják el a Ok ingyen a tani a zsidó szisztémája vérvádat. A most már

ész nélkül legvirágzó két hét al koldus v mert még a csupasz sorokban futók és s csak sark a poseni földet ot a sarkóve a halotté látra

Roman D Warsawska A hagyoma busvitra lengyeleket derékán, meséje é mint mid tery" áld lány, akit

Fia k jába kísé — A lözött az Livni szobájába Az ö — T. örög va dál, min Kikérem Livni menjen. — M Nem h Ha a n ne siess Livni — N Ugy ü Livni Az öreg meg a róla, ho valóban a szak szemme

son ki

A nagy per, amelynek nincsen vége

Vérvaddal üldözik ki Posenből a zsidókat. Csak a sarköveket viszik magukkal a földönfutók

Az Uj Kelet munkatársától

Prága, július 27.

Borzalmas megpróbáltatások előtt áll a poseni zsidóság. A lengyel reakció, amelynek hatalom és vagyon kell, nem pedig igazi szabadság, vérvaddal becseleni meg a szabadságot. A „vallást és hazát védő liga” keresztres háborút indított a zsidók ellen és el sem titkolja a lelketlen agitáció aláváló motívumait. A vallásvédelem ürügye alatt

ki akarja ütni a zsidókat és elfoglalni a zsidó vagyonokat. A zsidóság négyötödére már kimenekült. A terror-bandák korbácsolják ki őket Németországba. A maradék zsidóságot a vérvaddal akarják arra kényszeríteni, hogy az országból kitakarodjanak.

A liga azzal kezdte az akciót, hogy Németországba való optálásra kényszerítette a zsidókat. A bandavészeknek nem tetszett ez a módszer, mert nem nyújtott elég lehetőséget arra, hogy a zsidókat kirabolhassák. Az optálók pénzért tették az ingatlanaikat és úgy hagyták el a gyűlölettel izzó tartományt. Ők ingyen akarták magukhoz kaparinítani a zsidó vagyont, a középkori órák szisztemjára szerint. Ezért koholták a vérvaddat. A számítáruk bevált, mert most már

ész nélkül menekül a zsidóság. A legvirágzóbb zsidó hitközségek egy-két hét alatt elnéptelenedtek. Csupa köldös veti át magát a határan, mert még a leggazdagabb is csak a csupas életét menti ki. Hosszu sorokban vánszorognak a földönfutók és semmitse visznek magukkal, csak sarköveket. Alig van már sarkó a poseni zsidó temetőben. Házat, földet otthagynak a menekülők de a sarköveket nem hagyják ott. Ami a halotté volt, azt ne rabolja a rablásra szövöttezett reakció.

Roman Domovszky újságja, a „Gazetta Warsawszka” koholta ki a vérvaddat. A hagyományos szokástól eltérően nem buszvetés lázította fel vele a babonás lengyeleket, hanem jőformán nyár derekán, július első napjaiban. A meséje ép olyan hűs és goncsos, mint minden vérvaddal fantázia. A „bűntény” áldozata persze nem a cselédlány, akit a pogromsajtó elsrat, mert

A végrendelet

Irta Ujvári Péter (2)

Fia karonfogta, hogy a szobájába kísérelje.

— A bócher akarom, — követelőzött az öreg — a bócher erősebb. Livniczer felállt és az öreget a szobájába kísérte. Még le is ültette. Az öreg rázörrent:

— Talán maga is azt hiszi, hogy öreg vagyok? Ugy utánam somfordál, mintha attól félne, hogy elcsúszok. Kikérem magamnak, hallja-e. Livniczer megfordult, hogy elmenjen.

— Mit siet? — rikácsolt rá az öreg. Nem hívtam magát, de mit siet. Ha a nyakamba csimpaszkodott, hát ne siessen. Üljön le. Livniczer leült.

— Ne így — zsörtölt az öreg. Ugy üljön, hogy az ablak felé nézzen. Livniczer az ablak felé fordult.

Az öreg jóskákig nézte, nem csalja-e meg a bócher? Mikor meggyőződött róla, hogy az meg sem mozdul és valóban az ablak felé néz, felállt és a szekrényhez tipegett. De innen is szemmel tartotta még.

— Sötét van kint? — Nem nagyon. — Holdvilág van? — Holdvilág van. — Honnan tudja? — Látom. — Azt onnan nem láthatja. Nézzon ki az ablakon.

az él és minden jöben bővelkedik: az áldozat egy öreg zsidó ember, akit a vérvaddal veretett félholtá marasztaltak és börtönbe vetettek.

A förtelmes hazugság színhelye Worgrowetz Ez a kéteser lelket számláló kis városka a főváros közelében fekszik, alig tíz mérföldnyi távolságban. Hétezer zsidó lakott benne azelőtt, most már alig negyven. A hétezerből, amelyet a terror kiűzött, ennyi maradt. A negyven között alig van fiatal. Mert csak a makacs öregek maradtak, azok, akik már nem is az élethez ragaszkodnak, hanem az emlékekhez és akiknek már semmire drága, csak a temető, ahol régen szenvedett zsidók pihennek. Ezek között a rögöztapsadók között legközelebb Jozsef Engel ragaszkodott temetőbeli jussához. Már a télen felszólították a terrorba, hogy házat, földjét és üzletét adja át a lengyeleknek, de a hetvenéves aggasztán elutasította a követelést. Felszólították aztán, hogy optáljon Németországba, erre se hajlott. Ő marad, mert worgrowetzi földben akar pihenni a halála után.

A liga nevében Alexej Noszkovits alkudott az öreggel. Ez a Noszkovits népszerűsítette a lengyelek között azt a gazdasági elméletet, hogy a zsidó vagyont birtokosság és csak arra való, hogy lengyelek gazdagodjanak rajta. Mikor az öreg Engel hitartón visszautasított minden ajánlatot és azt mondta, hogy ő worgrowetzi földben akar pihenni, Noszkovits a szeme közé nevetett:

— Jól van, atyuskám. Ha nagyon akarod, meg lesz. Ne mond, hogy mi, igaz lengyelek szivtelenek vagyunk. Azt mondd, neked nincs már más vágyad, csak az hogy eltemetkezhess a zsidók közé, hát én ehhez hozzá foglak segíteni.

Harmadnapra eltűnt a cseléde, egy husz éves leány, akit három héttel később szunt sebbel találtak meg az Engel házhoz tartozó kerti lakás verandáján. Engel a leány eltűnését megjelentette a rendőrségnek, de ott kinevetés. A leány elcsavargott, mert olyan a természete. Engel más cselédet fogadott és nem törődött többet az eltűnt Katarina Wenczelrel.

Junius elején megrohanta egy ter-

rorbanda. Körülkerítették a házat és csak a vezetőket hagyták be a házba. Az öreg Engelt, feleségét és két beteg leányát megkötözték és megkezdtek a szörvéri inkvizíciót.

— Wenczel keressük. Hová tettéd? — Elcsavargott. — Nem igaz. Megölted, bűdös zsidó. Vár kellett a macoszhoz, hát megölted.

Az öreg nevetett: — Nyár közepe van, mit akartok most a macoszról? Ti csak hazudni tudtok.

A huigánok rémesen megverték, aztán a kertbe rohantak. Egyenest a kertbe és itt is egyenest a kerti lakás elé. A verandából halk nyöszörgés hallatszott. Erre odavonszolták az aggasztánt és ráparancsolták, hogy nyissa ki az ajtót. Az öreg az ajtóhoz támaszkodott, a kulcsot kereste, de nem találta. Körülbél és észreveszi, hogy az ajtót belülről zárta be valaki. A banditák iszonyú káromkodásba törtek ki, az öreget elrúgták, aztán bezuaták az ajtót.

A szoba közepén Katarina Wenczel hevert. A melle szurt sebtől vértől, mellette egy kerti kést találtak, amelyet Engel a magáénak vallott.

A leány nagyon könnyen magához tért és azt mondta, hogy a gazdája három héttel ezelőtt ide hurcolta és lezárta. Az egész idő alatt vizen és kenyéren tartotta. Ma hajnalban rányitotta az ajtót és „vérát vette”.

Az öreg Engelt börtönbe vitték. Katarina Wenczel pedig kórházba szállították. Itt azt állapította meg az orvos, hogy

a merénylet esete ki van zárva, mert a sebcsatorna iránya arra vall, hogy maga a leány döfte a kést magába. Azonkívül azért is el kell vetni a merénylet gondolatát, mert a veranda ajtaját zárta magára. Idegen merénylet csak kívülről zárhatta volna be az ajtót. Az orvost még az nap elcsapták és most azzal vádolják meg, hogy a zsidók megveszegtek.

A vizsgálóbíró feloldotta a letartóztatási parancsot és a gyalázatosan megvádolt Engelt szabadonbocsátotta. A végzésben nemcsak az orvos szakvéleményére hivatkozott, de egyéb körülményekre is, amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a vád alaptalan. Katarina Wenczelnek azt az állítását, hogy Engel lefogta és a kerti lakásba hurcolta, nem lehet figyelembe venni, mert az elgyöngyölt aggasztán nem tudhatott megbirózni az erős, robusztus parasztlánnyal. Azonkívül tanuk vannak rá,

többek között az új cseléd, akik azt vallják, hogy a verandán senkise tartózkodott az utolsó hetek alatt. Katarina Wenczel pedig hazudott.

Alexej Noszkovits, a liga elnöke, kényszerítette a vizsgálóbíró, hogy vonja vissza felmentő végzését és vérvaddal üldözzék ki a zsidókat. A bíróság engedett a terrornak és Engelt letartóztatta. A vizsgálat vezetését Noszkovits ragadta magához. A szerencsétlen öreg embert úgy akarta kényszeríteni a beismerésre, hogy éles késsel keresztet hasít a bőrébe.

A hetvenéves mártír rendületlenül az ártatlanságát hangoztatja. A liga nem engedti kitérni a tárgyalást, mert attól fél, hogy a bíróság le fogja leplesni az aláváló machinációt. A pogromsajtó színtén a liga mellé állt és hetek óta a vérvaddal üldözték a lakosságot. A terrorbandák mindenütt népgyűléseket tartanak és a vérvaddal üldözték a zsidókat. A nép ösztönösen érzi, hogy neki jó ez a gyalázatos zsidó-hajszka, mert a zsidók menekülnek és ők ingyen juthatnak a zsidó vagyonhoz.

A legborzalmasabb pogrom fenyegeti Posen zsidóit. Kimondhatatlan félelem riaszt mindenkét. Már senki sincs, aki a házához és a kerjéhez ragaszkodik. Már olyan is alig akad, aki a temetőjéhez ragaszkodik. A liga elérte céljait. Mindenki menekül és mindenki mindent Posenben hagyja. Csak sarköveket mentenek magukkal a menekülők. És Roman Domovszky lapja, a „Gazetta Warsawszka” tovább izgat és tovább korbácsolja a hazugságot, mert egy vér-füldő gyorsabban végezne a zsidókkal, mint a kiterroizált emigráció. Peter Uhle

Megnyit! a Megnyit! „Helios” kötött szővött árúgyár lerakata Cluj, Piata Unirii 7. (Főter) Óriási választék: 1389 Kötött kabátok Kötött ruhák Női és gyerek cepppek Jämperek Harisnya és keztükben Eredeti gyári árak

milliók öröksége. Francia lapok ban a Monsban esetéről. Német husz évvel ezdorolt és azóta t magáról. Nemzetlenül örökösök Vagyon a caot sterliogre rug, agban élő roko-rendeletben G-d-frankot hagyhatóságok a jó hallez házaspár-egkészségbejöttbb a az elő 6 napon nya közelékből a kszervezete aüg anyit, hogy he- apró gyermeké- azonban már a tárgyalat és meg a részvényeinek ét.

ezelőtt egy kis-iskolába. Az utca egy gombostű, és a kabájába meglátta egy idő- lla, hogy ennek a kintő tulajdon- a rendet, táseré- ához vette a fiut. agadta s később ta reá. Husz év adag jötevé s a mos lett. A sze- r zsebreteett egy kket és elment

k kösörhstem a sa vissza tehát így szót a régi seakot. megfahdott. tott fel caodál- ménye lett volna a! — válaszolt a azon a bizonyos az atóáról azt a hantó ur székébe kor sohasem vit-

tozása. Fényes a zsidó sorsot megkülönböztetést eget. De a zsidó isidó tudat és gaszkodás. Mély- regény, korokat iső kötete. Meg- könyvesztályá- L. Pop 10.) Ara- es beküldésénél k a könyvet.

szarabiai papok jelentik: Ki- an cáfolják a lászadesaról és enekü éseről el-

ból az északi mből jelentik: vte halasztotta t. os külföldi ut- Veress Ferenc

német gép- és sironő legma- azonnali belé- k Jakob és Fia

Uj! ai-utcaban MIHÁLY elye akmába vágó svat szerint ju- san eszközöl.

Női, gyermek rövidtáru nagy trékban érkezett belein & Spitz letébe Cluj-Ko- (Atyás király-tér) 1382

Sz...sz... esőndesen. Der Szutn hert alc.

Összehuzózkodott, mintha fázna és nézett az ajtó felé, nem nyílik-e és nem jön-e be az a gonosz lesekedő, aki az embert legjobban utolsó órájában szereti. Sokaig hallgatott, aztán megint kezdte:

— Gondolni mindent szabad, de mindent kimondni nem szabad. Mert éles füle van ám az ördögnek. Tudja, bócher, a nagyapám az volt a baja, hogy megírta azt az írást. Azt az utolsó ízt, tudja. Ha az ember azt az utolsó ízt megírja, akkor meghal.

Livniczer azt mondta, ez babona. Attól nem hal meg az ember.

— En meghalnék tőle — makacszkodott reb Joszele. — Pedig lássa, bócher, szeretném ám megírni azt az ízt. Nagyon szép dolog az, mikor megírja az ember, hogy hagyok tizezer forintot szegény lányok kiházásására.

— Bizony ez szép dolog — hagyta rá Livniczer.

— Ha én hagynék erre tizezer forintot, mindjárt ki is lehetne házítani Beer Bernát kislányát.

— Azt bizony akkor ki lehetne házítani.

— És az jó volna neki, mi? — Jó volna neki. — Hát hagyják?

— Hagyjon, reb Joszele. — Elmenne a hire, mi? — El bizony. — És mindenki azt mondaná: jó ember az a reb Joszele.

— Azt mondanák. — Hát tudja mit, bócher? Irjunk. De szépen, esőndesen. A Szutn nek nem kell tudni róla. Csak esőndesen.

És papírost tolt Livniczer elé, hogy írjon.

Livniczer bemártotta a tollat és azt mondta:

— Irok, reb Joszele. Az én végrendeletem. Jó lesz?

— Nem így, nem így — ijedezett az öreg. — Ez a szó nem kell. Ez egy rossz szó, egy veszedelmes szó. Az én nagyapám attól halt meg. Mást írjon. Irja ezt: Szűgje tenáj kuffl.

Livniczer ritkán mosolygott, most mosolygott. Talmudi téma ez, amely a szerződéses feltételeit tárgyalja meg jogi alapon. Hát nem alkalmas felírásnak a végrendelet homlokára.

— Ez mást jelent — szólt esőndesen.

Reb Joszele ravaszul bólogatott: — Azért jó. Epen ilyen kell. Azt akarom, ne tudják róla, hogy micsoda. Ha az ördög belenéz, azt hiszi majd, hogy ez egy pszti és elkotródik.

Livniczer ráírta: Szűgje tenáj kuffl.

— Nagyon jó — heherészett reb Joszele. — Most meg írja: Tizezer forintot hagyok... Nem Ne így írja. Ez nem jó. Így kell ezt írni: Ha volna tizezer forintom, vagy ha lesz tizezer forintom.

— Ezt így nem lehet. — De lehet. Én jobban tudom. Livniczer kötötte magát.

SPORT

Labdarugás

Nagyszében—Brassó válogatott mérkőzése augusztus 6-án Nagyszébenben kerül eldöntésre. A két rivális város válogatott csapatainak első találkozóját nagy érdeklődés előzi meg. A mérkőzés vezetésére Nagy Lajos kolozsvári szövetségi bíró kérések fel.

BASK—Poale Zion 5:2 (2:0). Csernovitzból jelenté tudósítónk: A csernovitzi 10 sportegyesület futballcsapatainak osztályozó mérkőzése miatt a Comitetul Regional osztályozó mérkőzéseket rendelt el. Julius 25-én a BASK (Bukoviner Allgemeiner Sport Klub) és a Poale Zion (a csernovitzai zsidó munkásság sportegyesülete) futballcsapatai tartották meg a Mankabi pályáján osztályozó mérkőzést. Az erős szél és a hatalmas porfelhő nagyban befolyásolta a pályajátékot. Heves küzdelem közben a 30. percben Fiala (BASK) lövése a Zion kapusa lábával a védő, a labda a kapusról a hálóba pattant. A 41. percben Knapp balösszekötő egyéni kísérője a BASK második gólját eredményezte. Felidő 2:0. A második félidő 3. percében Fiala erős lövése a kapufáról a hálóba perdül, a következő percben pedig Striker — a Poale Zion kifutó kapusa mellett — a negyedik gólt plasztirozza. A zsidó munkáscsapat heves támadását a BASK háttérben csak erős gáncs árán tudják feltartóztatni, a megítélt tizenegyesből Sternstein a Poale Zion első gólját szerzi meg, majd a 30. percben ugyancsak Sternstein egyéni játéka eredményezi a második gólt. Befejezés előtt Knapp BASK csatár az ötödik góllal biztosítja csapata győzelmét. A mérkőzést Ehrlich csernovitzai bíró vezette.

Kolozsvár—Csernovitz válogatott csapatainak revánsmérkőzése. Csernovitzból jelenté tudósítónk: Mitchievici Viktor, a bukovinai Comitetul Regional elnöke átiratot intézett dr. Dragomir Silviu egyetemi tanárhoz, a kolozsvári kerületi bizottság elnökéhez, amelyben Csernovitz és Kolozsvár válogatott csapatainak Csernovitzban tartandó városközi revánsmérkőzés napján augusztus 27-ikét hozza javaslatba. Ez a terminus valószínűleg megfelel a kolozsvári kerületnek és így a második városközi válogatott mérkőzést — amelyre a csernovitzai szövetség és sportegyletek már most lázasan készülődnek — augusztus 27-én tartják meg.

— Nem lehet. Ilyen végrendeletet nem fog a rabbi hitelesíteni.
 — Hát hogy kell írni?
 — Így, reb Joszele. Ép ésszel és megnyugodtan isten szent akaratában, vagyonomról a következőképpen rendelkezem. Halálom után...
 Reb Joszele fuldokolni kezdett.
 — Megálljon, megálljon! Így kell írni? Bizonyosan tudja? Így, hogy izé után? És még azt sem írja, hogy százhusz év múlva?...
 — Így kell írni — szóló Livniczer komolyan.
 Az öreg vonaglott.
 — Nem kell, nem kell! — hápogott.
 — Menjen. Takarodjon. Maga is azt akarja, hogy izé... Pedig én még nem vagyok öreg. Adok, adok, de majd csak akkor...
 Így történt, hogy az egész végrendelet abban maradt. Szűgje tanáj kufi és nincs tovább. Reb Joszele szeretett volna alapítványt hagyni a szegény lányoknak, de félt a haláltól és nem mert megírni a végrendeletet, mert a nagyapja is attól halt meg, hogy megírta.
 És a község se másnap, se harmadnap, se később nem tudta meg, hogyan és miből fogja kifizésíteni Chánelét. Mert pénze nem volt a hitközségnek, csak mézszárszéke, ami nem is olyan nagyon kápos, ha szegény lánnyal súlyosítja meg az áradatát.

[Végo.]

Román—lengyel válogatott mérkőzés. Csernovitzból jelenté tudósítónk: A román—jugoszláv reprezentatív mérkőzés után — mint ismeretes — a görög sportszövetség indítványára tárgyalások indultak meg a román—görög nemzetközi reprezentatív mérkőzés megrendezéséről. A Csernovitzban tartott Tricolor—Polonia országos bajnoki mérkőzés alkalmával Gubauer Mario és Davila kapitány, a bukaresti központ reprezentánsai felvetették azt az eszmét, nem volna-e megvalósítható a Csernovitzban tartandó román—lengyel válogatott mérkőzés. A bukovinai Comitetul Regional örömmel csatlakozott a bukaresti központi szövetség tervéhez és

már megtette a kezdeményező lépést a mérkőzés megrendezésére. A lengyel sport igen fejlett és így a lengyel—román válogatott mérkőzés kétségtelenül javára szolgálna a romániai futball sportnak. Az erdélyi és bánáti játékosoknak nagy idővesztést jelentene ugyan a Bukovina fővárosába való körülményes utazás, viszont a geográfiai helyzet, Lengyelország közelsége Romániához és a két ország jó vasúti összeköttetése anyagi szempontból teszi szükségessé az első román—lengyel válogatott mérkőzésnek Csernovitzban leendő megtartását. A mérkőzést még az őszi bajnoki szezon megkezdése előtt megtartják.

KÖZGAZDASÁG

A júliusi index számok

Megdrágult a megélhetés az utolsó hónapban és tovább is drágulni fog

— Az Új Kelet tudósítójától —

Románia júliusi index számjai, amelyeket most tetek közzé és amelyek a mindenkori megélhetési nívót illusztrálják áttekinthető számokban, a legfontosabb közszükségleti cikkek általános drágulásáról számolnak be. A júliusi kismérvű olcsóbbodással szemben júliusban egyes árucikkek ára megközelítette és elérte a májusi árat, sőt más áruk ára eddig még el nem ért magasságra emelkedett.

Az okok helyiek és általánosak. Az ármaximálás nem tudja megkadyolozni, hogy az egyes cikkek a vilápiaci átlagárak nívójához ne emelkedjenek, az export korlátozások pedig csak még jobban kivitelre készítetik a termelőket és kereskedőket. A kontingentálás mindössze azt eredményezi, hogy gyöngébb minőségű, de semmiesetre sem olcsóbb liszt és hús kerül a belső piacra. Az importcikkek drágulása pedig a valuta nyomán könnyen érthető.

Az alábbi számoszlopok az 1916 augusztus elsejéi 100 leies árákhoz viszonyítva fejezik ki az 1922 június 20-iki és július 20-iki árat. Az első sor számai tehát a következőket jelentik: annak a cukormennyiségnek az ára, amely 1916 augusztus elsején 100 lei volt, 1922 június 20-án 1830 és július 20-án 2250 lei.

Áru, amely 1916 aug. 1-én 100 leibe került	1922 június 20-án	1922 július 20-án
Ételmiszterek		
Cukor	1830	2250
Rizs	4000	4000
Káv	2660	2500
Tea	1300	1330
Bab	1500	1750
Tengeri	2700	3000
Buzaliszt	1625	1625
Burgonya	1000	1000
Só	2000	2000
Zsemlye	2000	2000
Kenyér	1500	1500
Hús	1250	1250
Tej	1250	1125
Vaj	1730	2300
Zsír	2250	2500
Hal	1250	1250
Bor	1500	1500
Turó	1140	1715
Szesz	1300	1300
Átlag	1746	1866
Ruhanemű		
Öltöny	3125	3125
Felöltő	1700	2700
Ing	2800	2800
Cipő	2250	2250
Harisnya	2000	2080
Kalap	2080	2500
Cérna	2500	2500
Gyapotonál	3250	3375
Átlag	2634	3148
Különlétek		
Szappan	1530	1540
Pohár	1500	1500
Tizifa	950	1250

Épületfa	1100	1100
Petrólum	2500	2500
Benzin	1200	1200
Bőr	700	700
Talp bőr	570	570
Papír	1850	850
Átlag	1283	1314
Általános átlag	1188	2016

A fenti számokból megállapítható, hogy közszükségleti cikkek árának általános átlaga az utolsó egy hónap alatt 1188-ról 2016-ra emelkedett. Másszóval a megélhetés ma 2016 szor többé kerül, mint 1916 augusztus elsején. Az áremelkedés minden va löszintűsége szerint tovább fog tartani. A külföldi index számok a következőképen alakultak. Anglia: februárban 166 áprilisban 170, májusban 171. Egyesült Államok: március 132, májusban 137. Franciaország: februárban 307, áprilisban 315, májusban 318 Németország: májusban 6572, júniusban 6809. Svájc: áprilisban 161, májusban 160.

Belföld

(x) Csak kivételes esetekben rekvirálnak búzát, a hadsereg nem fog rekvirálni. Nagy megröszölést keltett az érdekeltek körökben a legutolsó minisztertanács határozata, amely a búza rekvirálását rendeli el és amelyről tegnap az Új Kelet is részletesen beszámolt. A rendeletet represszállaként kívánja alkalmazni olyan termelők és raktárosok ellen, akik a terméskorlátozások nem hajlandók eleget tenni. A nagymérvű elégtelenség amely az új rendelet nyomán az érdekeltek és a lakosság körében támadt arra készítette a kereskedelemügyi minisztert, hogy a rendelet célját és alkalmazásának módját pontosan körülírja. Bukaresti távirat szerint Sassu miniszter interjút adott az „Adeverul”-nak, amelyben kijelenti, hogy a hatóságok csak végső esetben fognak rekvirálni, ha a termelők ellentállása miatt a közélmezés veszélybe kerülne. A miniszter eloszlatja azt az aggodalmat is, hogy a hadsereg megint rekvirálni fog. Kijelentette a miniszter, megteszi az intézkedéseket, hogy a tonai rekvirálások ne lehessenek. A hadsereg szükségletét is a polgári hatóságok fogják fedezni.

(x) Hogyan kell felszerelni az erdők mentesítése iránti kérvényeket. Az agrártörvény 36-ik cikke az erdők mentesítésére vonatkozólag a következőképen szól: 36-ik cikk: „Az agrár választmány előleges jóváhagyása mellett mentesíthetők a kiserővel, rendeltetésük mértéke arányában, mindazok az erdők, melyek a bányák, vasművek és az összes olyan ipari vállalatok kitermelésénél használtak fel, amelyek a fát, mint nyersanyagot, vagy mint az ipari cikkek gyártásához szükséges üzemanyagot használták és melyeknek az a feladatuk, hogy kielégítsék a fennálló ipari vállalatoknak jelenlegi és jövőbeni faanyagszükségletét.” Az agrár komité utasításai alapján az erre vonatkozó kérvények a következő mellékletekkel szerel-

dők fel: a) A telekkönyv A és B lapjának hiteles másolata. b) A C lap (a nem törölt terhek). c) Az ipar-felügyelőségnek, a bányakapitányának vagy az erdészeti hivatalnak igazolványa, melyben a kérvény támogatására szükséges indokok felsoroltnak. Az agrárbizottság elutasításában kéri az érdekelteket, hogy kérvényeiket sürgősen nyújtsák be.

(x) Miért nem vették igénybe a gazdák a katonai munkásokoztagokat. A katonai parasztszakszervezet, mint ismeretes, értekezlettel megbeszélte, hogy munkásokoztagokat becsatoljanak a munkásokoztagokhoz. Sok gazdaság bejelentette igényét, de amikor a kiutasításra került a sor, a parasztszakszervezet póttilag közölte az igazgatókkal, hogy csakis az esetben küldheti ki a munkásokoztagokat, ha az általuk leartott termény egy részét a birtokos eladja a katonaságnak és pedig 100 kilogrammként a búzát 120, az árpat 60, szénát 20, szalmát 10 leiert. Természetesen így a gazdák legnagyobb része a munkásokoztagokat nem tudta alkalmazni.

(x) Csak ezer leig lehet idegen valutában vámot fizetni. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszterium körön delélet küldött a vámhivataloknak, amely szerint a kivitelre kerülő áruk után csak 1000 lei értékig fogadhatnak idegen valutákat. Csekkokban és aranyban minden összegig lehet kiviteli illetékeket fizetni.

(x) A külföldi fizetések ügyében. Csütörtökön augusztus harmadikán gyűlést tartanak a fővárosi kereskedelemi kamara helyiségében az érdekeltek kereskedők, hogy újabb felhatalmazást adjanak a külföldön tárgyaló bizottságnak. Ahik a gyűlésen nem jelennek meg, vagy másokkal nem képviseltetik magukat, az esetleges megállapodás kezvezményeitől elesnek.

Külföld

(x) Zürichi zárlat, augusztus 1. Márka 82, szokol 13, magyar korona 26, osztrak korona 125, osztrak bélyegpénz 175. Budapesti valuták: márka 311f lei 1325, dollár 1995.

(x) Rossz a méz-szüret Magyarországon. Budapestről írják: Valóságos katasztrófajává vált a magyar méztermelésnek a tavalyi nagy szárazság, amely a méhészládok régi állományának közel 70 százalékát pusztította el. Az idei év, szakértők köréből kapott értesülés szerint, ugyancsak rossz esztendő lesz. A méhek a hosszú tél miatt csak későn kezdheték meg a munkát, a családok nem gyarapodhattak. Magyarországon rendszer években háromszor van méz-szüret: tavasszal, nyáron és őszel. A tavaszi méz-szüret az idén igen gyöngye volt, a nyári hordás eredményességére pedig katasztrófálisan hatott, hogy a magyar méhészet, amely a múltban a nyári forrás idején kapta a félvidéki és az erdélyi hűs területekre szállította, es idén az Alföld és a Dunántul perzseltvirágu mezőin volt kénytelen tartani a kaptárokat. Az őszi hordás már valamivel jobb eredményeket ígér, ha néhány kiadós nyári záport kapnak a virágok. Kivitelről így sem igen lehet szó. Szakértők megállapítása szerint a magyar méhészet termelékenységét csupán a méhészládok vándorlásának biztosítása javíthatná. Erősen érzi hiányát a magyar méhészet egy tudományos kísérleti telepnek is, amely a különböző méhbetegségek megfigyelő állomása volna.

(x) A MÁV. nem ad több vagont a CFR-nek. Budapestről jelentik: A MÁV. illetékes ügyosztályán kijelentették, hogy Magyarország a gabonakampány ideje alatt megfelelő vagonnal van ellátva. A gabonaszállításban — bár a menekültek 2400 vagon foglalkoztatnak le — fenakadás nem fog történni. A román-magyar vagonközösségről kijelentették, hogy tényleg jár az igazgatóságnál a román vasutak vezérigazgatóságának forgalmi főnöke azzal a kéréssel, hogy a gabonakampány idejére Magyarország vasúti kocsit adjon bérbe Romániának. Ezt a kérést azonban, mivel Magyarországnak sincsen felesleges vagonja, elutasították.

SZÍNHÁZ

MAG

Szerda: 5 órakor
 filmregény
 Aranyteng
 9 órakor:
 Ott ki bese
 iroda. (Be
 sével.)

Csütörtök 5 ó
 (Renaissan
 Mara. Ol
 Pasus flor
 9 órakor:
 Ott ki bese
 iroda. (Be
 játékvál.)

Péntek: 5 órakor
 Főszerepl
 árakkal.)
 helyárak
 Premier.
 zóját az
 Tehetség
 (Berky L
 vel.)

Szombat: 5 ór
 árakkal.)
 helyárak
 Szép Sal
 embert.
 (Újdonás
 Gőzon G

Vasárnap: 8
 (Főszere
 Le a
 Wanda
 Olesó he
 7 órakor
 árakkal.)
 Sslamon
 Az ideg
 harmads
 föllépésé

A műsorra tti
 megváltat

A Szinkör
 Decla-attractió
 kalandjaiból
 idegeket valós
 lődést mindvé
 léghajó utazás
 kel. A sanfran
 az izgalom, r
 favorita. Ho
 részvételről.
 nagy kedvelője
 kedvelő datokt
 valahányszor
 elérheti. A t
 benne irást tal
 nevű ur kéri m
 bünszöveget
 tagjaival szörn
 tudja védené
 katasztrófa elj
 megmaradtál
 Hoog ellen, fo
 keresztelni ut
 sult filmműve
 Pestis Floren
 a rendezői m
 szombat Bea
 társadalmi dr
 játékok.

A végrende
 kerri kabaré
 amelyben ben
 hatóság paras
 Karinty Frig
 szertől ki be
 szerepel még
 műsor minden
 örület-et Har
 magánzámát
 és zajos siker
 rendelet és K
 kerül még e
 iroda c. bohé
 Miklós, Mihá
 játszó. Balin
 elő. Jegyek e
 ház előveteli

Felolós szerk
Stadó: KARDI
Szerkesz

IFJ

Zsido
Előfizeté
Szerkesz
Cluj, Cal

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Cluj, Calea Victo
 toriei 99. szám.
 Telefon 2—71.
 1371

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavan- kenti 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja 10 szög...

Gyakorlott izr. tanítónő állást keres. Cso- pont tanítást is vállal. Ajánlatokat Hersko- vits Hodos p. Sokond, Szatmármegye. 4320-1

Segéd, perfect, önálló munkaerő felvéte- tik Ausländer Lajos üvegkereskedés Cluj. 4315-1

Okleveles izr. tanítónő keresek szeptember elsejére első és második elemista kislányom- hoz, ki magyarul és románul tanít. Megke- resések fizetési igények megjelölésével Ro- senberg Adolf, Magyarpécska címre küldendők. 4322-1

Három zsidó fiatalember lakást kaphat, esetleg teljes ellátást is. Hosszu-ut 15. 4323-1

Perfect német és román gyors- és gépiró- nőt keresünk azonnali belépésre. Személyes jelentkezések a Marmorosch-bank gabona- osztályában, Cluj. 4326-1

Két gőzmalom olajgyárral eladó. Frenkel, Cehulsi vaniei. 4327-1

Benötige für meine Warenabteilung einen tüchtigen Buchhalter mit langjähriger, Praxis der deutsch-ungarischen Sprache in Wort und Schrift vollkommen mächtig ist. Offerte an Philipp Citron Warenhaus Mediasch erbeten. 4324-1

Automobil 32 HP. »Opell« teljesen jó karban nyitott és csukott karosszériával eladó. Értekezhetni »Govag« cégnél, Str. Tud, Vla- dimirescu (v. Mikes Kelemen utca) 17.

Becsőkor, masótalp, felsőbőr és szilgyártóblánk állandóan nagy készlet kicsinyben és nagy- ban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megren- deléseket kis postacsomagokban is eszközölök. Vagontételnél 5 százalék kedvezmény. SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szem- ben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 3-87. szám.

Pályázat.

A ciacovai (Temesmegye) izr. hitköz- ségnél az előimádkozói állás üresedésbe ke- rült. Szabad lakás és fizetés megállapodás szerint. Az előimádkozónak sakternek kell lenni és az alsó osztályokban a hittant tani. Pályázatok 1922. évi szeptember 1-ig beadandók.

4321-1 Hitközségi elnökség.

Elcserélném

a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásomat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részeken, esetleg magasabb helyen is. Le- veleket »Kölcsönös« jellegre az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít. Telefon 977 és 844.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timár- hulladékot legmagasabb napi árrban vásárol Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

Szakképzett fahivatalnok, ki a puhafának minden ágában jár- tas, azonnali belépésre felvéte- tik. — Cim Judovits Simon fakeskedő, Huedin (Bánffy- hunyad). 4300-1

Német kisasszony, ki zongorázni is tud, 4 gyermek mellé kerestetik azonnali, esetleg szeptem- beri belépésre. Franciául tudók előny- ben részesülnek. Ajánlatok Erzsébet Gőzmalom, Satu-Mare küldendők. 4313-1

KÖZPONTI HÖLGYFOKÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)

Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek! PÉTERFI JULISKA 1360

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Uj Uj

Megnyilt a

COMMERCE cipőárúház

Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

ahol eladásra kerül

6500 pár

különböző női, férfi, és gyermek

c i p ő

A napi árnál 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart:

- Chev. félcipő ..... Lei 80
Női félcipők színes és fekete betéttel „ 155-180-ig
Női chev. cipők.... „ 135
Divat cipők..... „ 165-190 „
Selyemi és moiare cipők ..... „ 110-150 „
Férfi cipő I-a vacott divat forma..... „ 190-240 „
Gyermek cipők min- den nagyságban.. „ 35-180 „

Szandálok, komótecipők, bakancsok!

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazar, galanterie cikkekben Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Vaskereskedők és bádigosok! Hitelesített űrmérték és űrmérték részek legolcsóbban beszerezhetők Biró Márton, 1390 fém- és bádogipari üzemében Cluj

Cégtáblákat legolcsóbban készít 1816 JAKAB Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

A Ceramica de lux „DAC“ s. a. romana Satu-Mare pályázatot hirdet kereskedelmi képzettséggel és gyakorlattal bíró irodavezetői állásra, melyre pályázhatnak olyan egyé- nek, kik a mérlegképes főköny- velői teendőket is ellátni képesek. Pályázatok a fizetési feltételek pontos megjelölésével a gyár igazgatóságához f. hó 31-ig nyuj- tandók be. (Satu-Mare, Gradina Romei.) Radio 2578.

Zsák, ponyva minden méreiben Boshovits József, Cluj, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Kenderzsineget, zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381 Bleier és Weisz cég vezérképviselete Emanuil Salomon & Co. Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Telefon 81. Telefon 81. LÁDAGYÁR Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részek- ben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbban naptáron. Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Strada Cernantii (Kajántólu.) 1. szám.

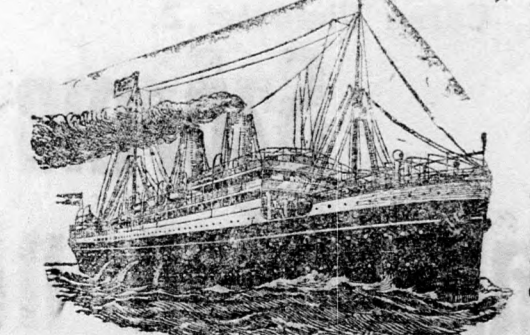
Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344 Winkler Mór & Co szalámigyára Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé- chenyi-tér 39. Telefon 12-90. Árjegyzék és kérésre díjmentesen ingyen.

Uniunea Comerciala Rt. Központ: Bukarest Alaptőke: 25.000.000 Lei Fiókok: Galați, Jassy, Constanta, Craiova, Chisinau, Cernăuți, Timișoara és Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32. Ajánlja bőven felszerelt raktárát: Fűszer és coloniál áru, autó, kocsilack Rudvas, abrónsvas, lemezek, csavarárú, szerszámok, különböző mintájú kapák, lapá- tok, asók csákányok, kaszák, kaszafető kövek (Anker) és kaszaverő szerszám. Min- dennemű bel- és külföldi olajok (hengerdinamó, motorvazelin, tovatákenőcs stb.) Bőr- árukban: chewreaux, box, bagaria, talpak, patkók stb. Teher- és személyautók és mindennemű autófelszerelések. Lloyd 793 1382

„Kálnai“ Malomkögyár Targu-Mures—Marosvásárhely Gyárt legnagyobb teljesítményű, ugy buza, mint tengeri őrlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet. Minőségért garanzálók! 1367

בארטיק אמעריקאן ליניע

נענעראל פערטרעמונג פיר רומעניען... קאלעא וואקארעסט נומ 60... בוקארעסט, קאלעא גרוויצע נומ 141 (האטעל קארטא):... בארטיק ליניע בוקארעסט. אויך פיליאציע אין גאנץ רומעניע.

מיר זענען פאם אמעריקאנישען קאנוולאמע מיט דעם דורכ- פודרען דער רעגיסטרירונג בעפאלל מעכטיגט ווארדען פאר דער קוואמע 23-1922. דער פאר זאלל זיך יעדער וואס ווילל שנעל פארדען צו אונד ווערען. מיר וועלען אונד אין יעדער בעציעונג נאכץ אונד אונד בעהולפליך זיין כדי ער זאלל ווע אס נעכטען צו ווען פערווארטען קומען קענען.

Sz erkeztő... hivatal és... Uj Kele... Az em... per réms... lenül is a... gondol. Egy... ság, azonk... A Landru... a Landru... pesten. Lan... izleties nő... sajtót fogl... talán csak... Landru-per... szvengálife... került, noh... gadott és e... lott mellett... szolván hel... meretere t... mondotta k... tést, a gill... nem fog ig... gyaló-terme... tartani mag... a helyes... Landruja S... ur, kegyete... einikus, aki... ilyen váloga... a két zsidó... az egyik m... kült, a más... és embertel... resztrefezit... Sipos főhad... nagy gyilko... a jámbor és... borkeresked... egyéb büne... hogy volt... gikus pillan... kolni egy f... seti hadsere... tanuk valljá... kielégítse. A... egérutat ny... kung be m... kosságig. S... ruje nagyon... rendszer, a... gyilkosait n... nak, amely... keprekben... ügyész ötre... ságot emleg... Ha rablássa... gyilkosságr... ha minden... minden jel... róság ezt a... fel fogja me... Minden... Kamilló nag... csak a gyil... Ha csak e... gyilkosság... magyar pol... hoz tartozik... szemében m... büncselekm... gal azonos... muna tudat... magyar iga... bizakodás c... Landau Ern... Adolf unok... bizonyítékok... halálrakizzo... vetett véget... nak az öngy... gása tiltotta... sokkal mag... ast elérheti... amikkel a c... sitott levél... elbucsuik é... jöllehet növe... anyja már... bizonyítja, b...